

17. Сладкевич В.К., Руденко Б.В. МЕТОДИЧНІ ОСНОВИ СИЛОВОЇ ПІДГОТОВКИ ЛЕГКОАТЛЕТ
18. Смага Д.В. ПРОГРАМА ШКІЛЬНИХ УРОКІВ ФІЗКУЛЬТУРИ ДЛЯ ЮНАКІВ 15-17 РІВНІВ
МОДУЛЕМ «ОЗДОРОВЧА ХОДЬБА ТА БІГ».....
19. Турчик І. Х. ОСОБЛИВОСТІ ОРГАНІЗАЦІЇ ШКІЛЬНОГО СПОРТУ У США.....
20. Хачікян С.С. ПРО УДОСКОНАЛЕННЯ УДАРНИХ РУХІВ БОКСЕРІВ НА ОСНОВІ ВИКОРИСТАННЯ
ТЕХНІЧНИХ ЗАСОБІВ КОНТРОЛЮ.....

Бобровник С.І.

Національний педагогічний університет імені М. П. Драгоманова

ФОРМУВАННЯ МОТИВАЦІЇ СТАРШОКЛАСНИКІВ ДО ЗАНЯТЬ ФІЗИЧНОЮ КУЛЬТУРОЮ ТА СПОРТОМ

У статті зазначено, що стратегією сучасної освітньої діяльності є підвищення рівня освіченості і загальної культури, коли центральним моментом педагогічної взаємодії є прояв самостійності і ініціативності учня старшого шкільного віку, розвиток його актуальних і потенційних можливостей у процесі фізичного виховання. Автор розкриває мотиви старшокласників, які спонукають їх до занять фізичною культурою та спортом.

Ключові слова: мотивація, мотиви, старшокласники, фізична культура, спорт.

Бобровник С.И. Формирование мотивации старшеклассников к занятиям физической культурой и спортом.

В статье отмечено, что стратегией современной образовательной деятельности является повышение уровня образованности и общей культуры, когда центральным моментом педагогического взаимодействия является проявление самостоятельности и инициативности ученика старшего школьного возраста, развитие его актуальных и потенциальных возможностей в процессе физического воспитания. Автор раскрывает мотивы старшеклассников, которые побуждают их к занятиям физической культурой и спортом.

Ключевые слова: мотивация, мотивы, старшеклассники, физическая культура, спорт.

Bobrovnik S.I. Formation of motivation in physical education and sports high school students. *The article noted that the strategy of modern educational activities is to increase the level of education and general culture as central to teacher interaction is a manifestation of independence and initiative high school students, the development of its existing and potential*

opportunities in physical education. The author reveals the motives of high school students which impel them to physical culture and sports.

Key words: *motivation, the motive, high school students, physical culture and sports.*

Мотивація навчально-фізкультурної діяльності витікає з різних потреб, які А.Ц. Пуні розділив на три групи: потреба у русі, потреба виконання обов'язків учня і потреба у спортивній діяльності. Слід зазначити, що більшість старшокласників систематично дивляться телепередачі на спортивні теми, багато хто регулярно відвідує спортивні змагання. Проте цей інтерес є пасивним, оскільки більшість старшокласників, на жаль, фізичною культурою не займається.

Робота виконана відповідно до плану НДР Інституту фізичного виховання та спорту Національного педагогічного університету імені М.П. Драгоманова.

Метою дослідження було охарактеризувати формування мотивації старшокласників до занять фізичною культурою та спортом.

Основні завдання дослідження:

Розкрити сутність формування мотивації старшокласників до занять фізичною культурою та спортом.

Результати дослідження.

У сучасний період постає питання про розробку і реалізацію нової стратегії у сфері фізичного виховання, спрямованої на подолання суперечностей між рівнем накопичених медико-біологічних і психолого-педагогічних знань, з одного боку, і сучасною практикою фізичного виховання учнів старшого шкільного віку, з іншою. Основними принципами цієї стратегії повинні стати адекватність змісту і умов фізичного виховання індивідуально-типологічним особливостям організму учня і конкретним завданням оптимізації певних компонентів фізичного стану, урахування сенситивних періодів у розвитку рухових якостей, оцінка фізичної підготовленості на основі типологічних нормативів, відповідність форм руховій активності можливостям і здібностям кожного старшокласника.

Реалізація цієї стратегії у фізичному вихованні школярів здійснюється, зокрема, через розробку і впровадження нових технологій фізичного виховання, під якими О.Ф. Жуков і С.П. Левушкін розуміють впорядковану сукупність дій, операцій, процедур, що інструментально забезпечують за допомогою методів, прийомів і засобів досягнення прогнозованого рівня розвитку рухових якостей школярів [3, с. 13]. Аналіз психологічної літератури, проведений нами, свідчить про те, що старший шкільний вік традиційно інтерпретується як вік, в якому особа орієнтована на майбутнє. Старший шкільний вік (юнацький) охоплює дітей з 16 до 18 років (IX-XI класи) і характеризується продовженням процесу зростання і розвитку. Перед старшокласником постають складні питання вибору соціального, особистісного та професійного шляху. Психологи, що досліджують особливості становлення особистості у цей період (К.О. Абульханова-Славська, Л.І. Божович, Е.І. Головаха, І.С. Кон, А.В. Мудрик, Н.Н. Толстих та ін.), пов'язують перехід від підліткового до юнацького віку з різкою зміною внутрішньої позиції, яка полягає в тому, що орієнтація на майбутнє стає основною спрямованістю особи.

До завдань фізичного виховання дітей старшого шкільного віку відносяться: сприяння гармонійному фізичному розвитку, напрацювання умінь використовувати фізичні вправи, гігієнічні чинники і умови зовнішнього середовища для зміцнення здоров'я; формування особистісних уявлень про престижність високого рівня здоров'я і фізичної підготовленості; набуття рухового досвіду за допомогою оволодіння новими руховими діями і формування умінь застосовувати їх у різних за складністю умовах; подальший розвиток кондиційних і координаційних здібностей; формування знань про закономірності рухової активності, спортивне тренування, значення занять фізичними вправами для майбутньої професійної діяльності;

Серія 15. Науково-педагогічні проблеми фізичної культури (фізична культура і спорт)

закріплення навичок систематичних і регулярних занять фізичними вправами і обраними видами спорту; формування адекватної самооцінки особистості учня старшого шкільного віку, її моральної самосвідомості, світогляду, колективізму; розвиток цілеспрямованості, впевненості, витримки, самовладання.

Основними причини низької ефективності фізичного виховання у загальноосвітніх навчальних закладах, як вказують О.В. Лимаренко та Н.Н. Колесникова, є такі: недостатність часу, що відводиться на уроки фізичної культури; програма з фізичної культури для шкіл не повною мірою відповідає вимогам теперішнього часу; низька мотивація до занять фізичною культурою та спортом [5]. Відсутність інтересу у школярів до уроків фізичної культури знижує їх рухову активність. Як вважає Ф.А. Вещиков, це призводить до низької усвідомленості ними своїх дій, відсутності ініціативності і самостійного виконання навчального матеріалу [2, с. 3]. На думку А.Г. Лардіна, формування позитивної мотивації до предмета «Фізична культура» в старшому шкільному віці затрудняє: стійкий інтерес до одних предметів, і незасвоєння інших предметів; незадоволення одноманітністю форм навчальних занять, відсутністю творчих і проблемно-пошукових форм навчальної діяльності; збереження ситуативних мотивів вибору життєвого шляху (наприклад, за аналогією з товаришем); розвиток окремих виборчих пізнавальних інтересів, в першу чергу пов'язаних з вибором майбутньої професії [6].

У старшому шкільному віці, на думку С.І. Зізікової, слід розвивати новий пізнавальний мотив – самоосвіту, формувати соціальні позиційні мотиви, що складаються у ставленні до фізичної культури як здорового способу життя, посилювати ділову орієнтацію школярів на оволодіння знаннями у сфері фізичної культури [4, с. 26]. Структурні і змістовні зміни в мотивації учнів до занять фізичною культурою та спортом, як вважає В.К. Макаренко, полягають у наступному:

1. У міру розвитку особистості дитини з'являються нові психологічні утворення, які ускладнюють процес мотивації, розширюючи склад мотивів; це призводить до більш обґрунтованого наміру школярів займатися фізичною культурою та спортом.

2. У різні вікові періоди провідну роль грають різні мотиви в поясненні основ занять фізичною культурою та спортом.

3. З віком збільшується усвідомленість структури мотиву як внутрішнього спонукання, а не як «реактивного», обумовленого тільки зовнішніми впливами і обставинами.

4. Зміцнення мотивації до занять фізичною культурою і спортом відбуватися в результаті співвідношення школярем своїх потреб з можливостями і особливостями виконуваної діяльності.

5. Основними методами формування позитивної мотивації до занять фізичною культурою і спортом є заохочення і змагання (з урахуванням можливостей учнів).

6. Основними умовами формування позитивної мотивації до занять фізичною культурою та спортом є організація навчально-виховного процесу з урахуванням педагогічних вимог (принципів, закономірностей, віковий особливостей).

7. Тривалі спостереження за учнями на уроках фізичної культури дають основу вважати, що провідним мотивом у заняттях усе більше стає інтелектуальний інтерес, який більшою мірою розвивається під впливом теоретичних знань [7, с. 18].

При цілеспрямованому формуванні інтересу до фізичної культури, як зазначає М.А. Верченко, педагогічно виправдана як дія на окремі мотиви, так і комплексна дія на мотиваційну сферу в цілому, наприклад, успішне формування навчально-пізнавальних мотивів досягається свідомістю навчання і розвитку фізичних якостей [1]. Старшокласники керуються, як зазначають С. Переверзева, Т. Андріанов, Т. Дронникова та К. Дронникова, різними мотивами, серед яких найбільш популярним є

вдосконалення форми тіла, поліпшення і зміцнення здоров'я, необхідність формування і розвитку упродовж усього життя, досягнення високого спортивного результату [8, с. 190].

З метою з'ясування мотивів старшокласників до занять фізичною культурою та спортом нами було проведено анкетування 328 учнів 9-11 класів загальноосвітніх навчальних закладів м. Києва.

На запитання анкети «Якому з мотивів, що характеризують ставлення до занять фізичною культурою, Ви надаєте перевагу?» відповіді учнів 9 класів розподілилися наступним чином: мотиву фізичного вдосконалення надають перевагу 10,16% опитаних учнів 9 класів, мотиву задоволення потреб у русі – 8,59%, мотиву необхідності відвідування уроків фізичної культури – 35,81%, мотиву отримання вражень від суперництва (відчуття азарту, радощів від перемоги) – 10,94%, мотиву зміцнення здоров'я – 15,04%, мотиву досягнення спортивних результатів – 6,41%, мотиву знайти собі друзів – 3,78%, мотиву бути привабливим для інших – 6,28%, мотиву поліпшення тілобудови – 2,99% (рис. 1).

Рис. 1. Дані, які характеризують відповіді учнів 9 класів про їх мотиви до занять фізичною культурою

Мотиву фізичного вдосконалення надають перевагу 10,16% опитаних учнів 10 класів, мотиву задоволення потреб у русі – 6,33%, мотиву необхідності відвідування уроків фізичної культури – 28,81%, мотиву отримання вражень від суперництва (відчуття азарту, радощів від перемоги) – 9,06%, мотиву зміцнення здоров'я – 8,86%, мотиву досягнення спортивних результатів – 7,41%, мотиву знайти собі друзів – 7,13%, мотиву бути привабливим для інших – 12,67%, мотиву поліпшення тілобудови – 9,57% (рис. 2).

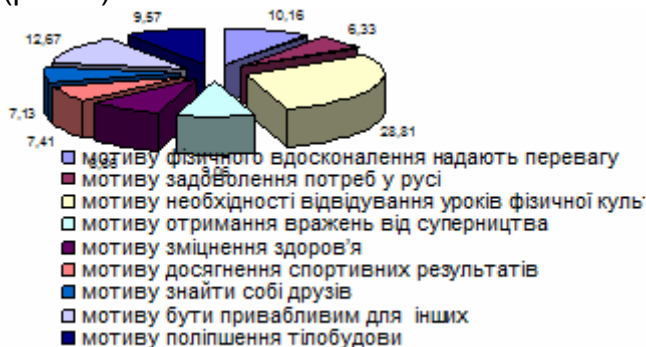

Рис. 2. Дані, які характеризують відповіді учнів 10 класів про їх мотиви до занять фізичною культурою

Мотиву фізичного вдосконалення надають перевагу 12,14% опитаних учнів 11 класів, мотиву задоволення потреб у русі – 7,04%, мотиву необхідності відвідування уроків фізичної культури – 18,56%, мотиву отримання вражень від суперництва (відчуття азарту, радощів від перемоги) – 7,67%, мотиву зміцнення здоров'я – 12,86%, мотиву досягнення спортивних результатів – 5,06%, мотиву знайти собі друзів – 5,32%, мотиву бути привабливим для інших – 18,89%, мотиву поліпшення

тілобудови – 12,46% (рис. 3).

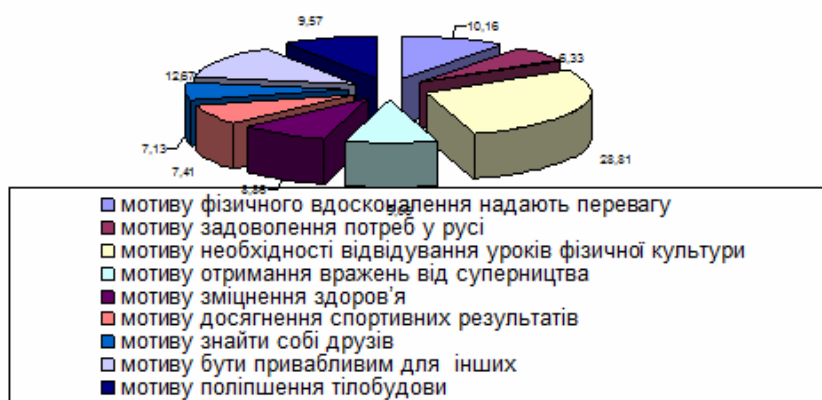

Рис. 3. Дані, які

характеризують відповіді учнів 11 класів про їх мотиви до занять фізичною культурою

Підтримка інтересу і цілеспрямованості у школярів багато в чому залежить від того, чи відчувають вони задоволення на уроці фізичної культури, і чи формується у них задоволеність заняттями фізичними вправами. Головними причинами падіння задоволеності уроками фізичної культури багато учених називають відсутність емоційності уроку фізичної культури, нецікавість виконуваних вправ, мале або надмірне фізичне навантаження, погану організацію уроку фізичної культури. Не задоволені уроками фізичної культури учні зазвичай ходять на них лише заради отримання оцінки. Учні, які отримують задоволення від уроків фізичної культури, працюють на них заради власного фізичного вдосконалення.

ВИСНОВКИ. Формування мотивації дітей старшого шкільного віку до занять фізичною культурою повинно ґрунтуватися на передових методах навчання, які максимальною мірою сприятимуть ефективному проведенню уроків фізичної культури. Результативні мотиви необхідно формувати в процесі навчання руховим діям. Для цього навчання на уроках фізичної культури потрібно включати в особистісно значущу для кожного учня старшого шкільного віку змагальну діяльність, коли школярі, навчаючись, одночасно готуються до участі в змаганнях з цього виду вправ на першість класу, школи. Проте і тут кожному учневі має бути визначено індивідуальний доступний результат, показники якого знову-таки повинні розцінюватися учителем, товаришами по класу, як успіх, як перемога школяра над собою. Тільки в цьому випадку виникає внутрішня мотивація занять фізичними вправами, що визначає інтерес учнів старшого шкільного віку до фізичної культури.

ЛІТЕРАТУРА

1. Верченко М. А. Повышение мотивации учащихся на уроках физической культуры путем применения здоровьесберегающих технологий / М. А. Верченко [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.smol-school49.ucoz.ru/MO/fizkultura/.../motivacija_proekt.docx

2. Вещиков Ф. А. Воспитание физической культуры личности у старших школьников на занятиях каратэ во внеурочное время : дис. ... канд. пед. : 13.00.04 / Вещиков Филипп Анатольевич. – М., 2007. – 152 с.

3. Жуков О. Ф. Индивидуализация физической подготовки школьников 14-17 лет на основе учета особенностей телосложения / О. Ф. Жуков, С. П. Левушкин // Современные проблемы науки и образования. – 2007. – № 6. – С. 18-23.

4. Зизикова С. И. Формирование позитивного отношения учащихся к занятиям физической культурой : дис. ... канд. пед. : 13.00.01 / Зизикова Светлана Ивановна – Самара, 2007. – 186 с.

5. Лимаренко О. В. Мотивация к занятиям физической культурой у юношей старших классов общеобразовательной школы / О. В. Лимаренко, Н. Н. Колесникова [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://lib.psunbrb.by/bitstream/handle/112/231/11.pdf?sequence=1>

6. Лардин А. Г. Формирование мотивов и потребностей в занятиях физическими упражнениями у старшеклассников / А. Г. Лардин <http://nsportal.ru/ap/ap/drugoe/formirovanie-motivov-i-potrebnostey>

7. Макаренко В. К. Формирование мотивации к занятиям физической культурой и спортом / В. К. Макаренко // Известия Пензенского государственного педагогического университета им. В.Г. Белинского. – 2008. – № 10. – С. 18-23.

8. Переверзева С. Определение факторов мотивации старшеклассников к занятиям физической культурой и спортом/ С. Переверзева, Т. Андрианов, Т. Дронникова, Е. Дронникова // Фізичне виховання, спорт і культура здоров'я у сучасному суспільстві : [збірник наукових праць]. – 2012. – №2. – С. 188-190.

Волик С.В., Мулик В.В.

СТАН ВІДВІДУВАННЯ СТАДІОНІВ ПРОВІДНИХ КЛУБІВ ЄВРОПИ, РОСІЇ ТА УКРАЇНИ ВБОЛІВАЛЬНИКАМИ ПІД ЧАС ДОМАШНІХ МАТЧІВ

У статті представлено показники відвідувань ігор відповідно до кількості місць на стадіоні та мешканців у місці де проходять матчі. Проведено порівняльний аналіз параметрів стадіонів «Донбас Арени» та Emirates Stadium. Надано показники відвідування стадіонів команд прем'єр-ліги України за чемпіонат 2012/2013 та домашніх матчів команди «Металіст».

Ключові слова: футбол, вболівальники, клуби, стадіон, відвідування.

Волик С.В., Мулик В.В. Состояние посещаемости стадионов ведущих клубов Европы, России и Украины болельщиками во время домашних матчей.

В статье представлены показатели посещения игр в соответствии с количеством мест на стадионе и жителей в городе где проходят матчи. Проведен сравнительный анализ параметров стадионов «Донбасс Арены» и Emirates Stadium. Предоставлены показатели посещения стадионов команд премьер-лиги Украины за чемпионат 2012/2013 и домашних матчей команды «Металлист».

Ключевые слова: футбол, болельщики, клубы, стадион, посещения.

Volyk S., Mulyk V. State of stadiums' attending of leading European, Russian and Ukrainian clubs by fans during house matches.

Indices of games attending according to quantity of places at the stadium and citizens of hosted cities are presented in the article. It is determined that matches of "Borussya Dortmund" (Germany), "Barcelona" (Spain), "Manchester United" (England) teams are more visited.

According to the capacity of stadiums best indices have matches of Bundesliga (92%) and English Premier league (95,3%). Smaller percent of stadium attendance according to places existence have games during championship of Spain (73,9%), France (66,8%), Italy (53,8%), Russia (52,7%). Visiting of Ukrainian Premier league matches form 48,0% (2012-2013 years). "Shakhtar" (an average 42 081 fans per a match), "Metalist" (30 936 fans), "Dynamo" (25246 fans), "Chernomorets" (21 995 fans) and "Dnipro" (18 188 fans) have the most part of spectators.

Also an average number of fans attending stadiums per 1000 citizens is presented in the research. So, "Shakhtar" football matches in Donetsk are regularly visited by 46 of 1000 residents, in Kiev □ 10 residents, in Kharkov – 38 fans. At the same time this index in Holland and Switzerland equals: "Eskhende" □ 187, "Basel" □ 169, "Eindhoven" □ 151, "Berney" – 141, "Arnelle" □ 117, "Groningine" □ 111, "Brede" □ 101.

Visit of Ukrainian championship games depends on game quality. During the Ukrainian championship of 2012/2013 on matches of "Metalist" FC the greatest number of the audience was recorded during the games with "Shakhtar" □ 40 003 persons, "Dnipro" □ 39 756 and "Dynamo" □ 38 750 people. When "Metalist" played with outsiders the number of the audience was essentially smaller: "Goverla" □ 23 765 people, "Carpathians" □ 26 742 persons, "Illichivets" □ 24 862 persons.

Also during 2012/2013 more successful season for "Metalist" (2nd place in the Ukrainian championship) in the matches that weren't taking leader positions number of the spectators considerably increased comparing to the previous season: "Krivbass" (from 25 086 to 30 115